o zachorowaniach na choroby zakaźne, zatruciach i zakażeniach szpitalnych zgłoszonych w okresie od 1.12 do 15.12.1998 r.

Jednostka chorobowa	Meldun	ek 12/A	Dane skumulowane		
(symbole wg "Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych" ICD-10)	1.12.98. do 15.12.98.	1.12.97. do 15.12.97.	1.01.98. do 15.12.98.	1.01.97. do 15.12.97.	
Choroba wywołana przez ludzki wirus upośl.odp.: ogółem (B20-B24) Dur brzuszny (A01.0) Dury rzekome A.B.C. (A01.1-A01.3) Salmonelozy: ogółem (A02) Czerwonka bakteryjna /szigeloza/ (A03) Biegunki u dzieci do lat 2: ogółem (A04; A08; A09)	539 4 445	5 - 538 25 443	104 2 3 26337 548 12230	121 6 3 22791 425 16953	
Tężec: ogółem (A33-A35) Błonica (A36) Krztusiec (A37) Szkarlatyna /płonica/ (A38)	1 101 555	225 1001	22 2809 15796	36 1862 18030	
Zapalenie opon mózgowych: razem w tym: meningokokowe (A39.0) wywołane przez <i>Haemophilus influenzae</i> (G00.0) inne bakteryjne, określone i nie określone (G00.1-G00.9) wirusowe, określone i nie określone (A87; B00.3; B02.1) inne i nie określone (G03)	118 - 5 38 61 14	208 10 6 43 125 24	2880 125 92 848 1600 215	4271 140 87 1062 2648 334	
Zapalenie mózgu: razem w tym: meningokokowe i inne bakteryjne (A39.8; G04.2) wirusowe, przenoszone przez kleszcze (A84) inne wirusowe, określone (A83; A85; B00.4; B02.0; B25.8) wirusowe, nie określone (A86) poszczepienne (G04.0) inne i nie określone (G04.8-G04.9)	20 3 6 - 8 - 3	29 4 8 - 11 - 6	545 78 200 30 152 1 84	583 83 193 27 169	
Riketsjozy: ogółem (A75-A79) Ostre nagminne porażenie dziecięce (A80) Ospa wietrzna (B01) Odra (B05) Różyczka: ogółem (B06; P35.0)	7258 5 696	1 10255 16 1178	1 145191 2250 42558	1 155287 293 137728	
Wirusowe zap. watroby: typu A (B15) typu B (B16; B18.0-B18.1) typu C (B17.1; B18.2) typu B+C (B16; B18.0-B18.1 + B17.1; B18.2) inne i nieokreśl.(B17.0;B17.28;B18.89;B19)	76 179 60 11 15	164 183 72 1 32	1904 3723 1467 142 447	3907 4629 940 63 745	
Świnka /nagminne zapalenie przyusznicy/ (B26) Włośnica (B75) Świerzb (B86) Grypa: ogółem (J10; J11)	9785 - 898 15591	8088 1071 1042	209130 26 17557 787004	76804 18 18187 1577856	
Bakteryjne zatrucia pokarmowe: razem w tym: salmonelozy (A02.0) gronkowcowe (A05.0) jadem kiełbasianym /botulizm/ (A05.1) wywołane przez Clostridium perfringens (A05.2) inne określone (A05.3-A05.8) nie określone (A05.9)	661 537 - 2 - 1 121	619 535 - 5 - 7 72	30219 26283 375 87 1 213 3260	27373 22743 412 79 - 179 3960	
Zatrucia naturalnie toksycznym pokarmem: ogółem (T62) w tym: grzybami (T62.0)	6 6	7 7	228 206	185 172	
Inne zatrucia: ogółem (T36-T60; T63-T65) w tym: pestycydami (T60) lekami, prep.farmakologicznymi i subst.biolog. (T36-T50)	293 152	478 2 251	7963 115 4484	8244 138 4444	
Zakażenia szpitalne - objawowe i bezobjawowe: ogółem w tym: na oddziałach noworodkowych i dziecięcych następstwa zabiegów medycznych wywołane pałeczkami Salmonella	128 17 35 67	96 47 23 4	1480 339 468 331	2014 710 619 175	
Ostre porażenia wiotkie u dzieci (0-14 lat)	5		50		

Zachorowania zgłoszone w okresie 1-15.12.1998 r. wg województw

	ki wirus 0-B24)		A01.13)	(02)) 2:	5)			Zapa ope mózgo	on	Zapa móz	
Województwo (St stołeczne M miejskie)	Choroba wyw.przez ludzki wirus upośl. odp.: ogółem (B20-B24)	Dur brzuszny (A01.0)	Dury rzekome A.B.C. (A01.13)	Salmonelozy: ogółem (A02)	Czerwonka bakteryjna /szigeloza/ (A03)	Biegunki u dzieci do lat 2 ogółem (A04; A08; A09)	Tężec: ogółem (A33-A35)	Krztusiec (A37)	Szkarlatyna (A38)	Ogółem (A39.0; A87; B00.3; B02.1; G00; G03)	w tym: meningokoko- we (A39.0)	Ogółem (A39.8;A83-86; B00.4; B02.0; B25.8; G04.0; G04.2; G04.89)	w tym: wirusowe, prz. przez kleszcze (A84)
POLSKA	1	-	-	539	4	445	1	101	555	118	-	20	6
St.warszawskie Bialskopodlaskie	1 1	-	-	46 1		35 2	-	8	38 8	3		2	- 1
3. Białostockie	_	_	_	8	_	4	_	18	5	3	_	7	5
4. Bielskie	_	_	_	9	_	13	_	3	12	5	_	3	-
5. Bydgoskie	_	_	_	7	-	18	_	-	19	2	-	1	_
6. Chełmskie	-	-	-	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-
7. Ciechanowskie	-	-	-	4	-	-	-	-	7	3	-	-	-
8. Częstochowskie	-	-	-	6	-	5	-	7	13	-	-	-	-
9. Elblaskie	-	-	-	13	-	9	-	-	3	4	-	-	-
10. Gdańskie	-	-	-	14	-	27	-	-	10	3	-	-	-
11. Gorzowskie	-	-	-	5	-	3	-	-	2	3	-	-	-
12. Jeleniogórskie	-	-	-	7	-	9	-	-	4	-	-	-	-
13. Kaliskie	-	-	-	5	-	11	-	-	9	1	-	-	-
14. Katowickie15. Kieleckie	-	-	-	34 5	-	20 23	-	-	104	8 7	-	1	-
16. Konińskie	_	-	-	9	_	23	_	-	4 2	/	_	-	-
17. Koszalińskie	_	_	_	2	_	5	_	_	10	1	_	_	_
18. M.krakowskie	_	_	_	71	1	9	1	1	21	-	_	_	_
19. Krośnieńskie	_	_	_	6	-	10	_	_	4	1	_	_	_
20. Legnickie	-	_	_	16	-	5	_	_	4	2	-	-	-
21. Leszczyńskie	-	-	-	5	-	14	-	-	12	2	-	-	-
22. Lubelskie	-	-	-	19	-	11	-	-	4	2	-	-	-
23. Łomżyńskie	-	-	-	7	-	1	-	-	2	1	-	-	-
24. M.łódzkie	-	-	-	16	-	15	-	45	13	12	-	-	-
25. Nowosądeckie	-	-	-	1	-	-	-	-	17	5	-	-	-
26. Olsztyńskie	-	-	-	8	-	20	-	-	16	2	-	-	-
27. Opolskie	-	-	-	11	-	5	-	2	35	2	-	-	-
28. Ostrołęckie 29. Pilskie	-	-	-	5 16	-	- 6	-	1	6 2	3	-	-	-
30. Piotrkowskie	-	-	_	10	_	1	-	10	8	3	-	-	-
31. Płockie	_	_	_	8	1	6	_	-	9	1	_	_	-
32. Poznańskie	_	_	_	14	-	31	_	2	37	9	_	_	-
33. Przemyskie	-	-	-	21	-	5	-	-	4	1	-	1	-
34. Radomskie	-	-	-	4	-	15	-	-	4	-	-	-	-
35. Rzeszowskie	-	-	-	5	-	2	-	-	3	3	-	1	-
36. Siedleckie	-	-	-	6	-	-	-	-	2	4	-	-	-
37. Sieradzkie	-	-	-	4	-	8	-	-	3	1	-	-	-
38. Skierniewickie	-	-	-	4	-	4	-	-	2	-	-	-	-
39. Słupskie	-	-	-	20	1	4	-	-	11	2	-	-	-
40. Suwalskie	-	-	-	15	-	4	-	-	2	1	-	-	-
41. Szczecińskie 42. Tarnobrzeskie	-	-	-	13 10	- 1	14 18	-	-	12	6 1	-	2	-
42. Tarnobrzeskie 43. Tarnowskie	-	-	-	4	1	18 3	-	-	5 10	1	-	2 -	-
44. Toruńskie	-	-	_	9	_	3 7	-	-	5	3	_	1	-
45. Wałbrzyskie	-	-	_	4	_	9	_	2	19	1	_	_	_
46. Włocławskie	_	_	_	12	_	4	_	1	6	1	_	_	-
47. Wrocławskie	-	_	-	13	_	15	-	1	25	1	-	_	-
48. Zamojskie	-	-	-	4	-	5	-	-	-	_	_	-	-
49. Zielonogórskie	1	-	-	11	-	6	-	-	1	3	-	-	-

Zachorowania zgłoszone w okresie 1-15.12.1998 r. wg województw (cd.)

			P35.0)	zapa	sowe lenie roby					pokarmowe: 5)	<u>(</u>	36-T60;	awowe
Województwo (St stołeczne M miejskie)	Ospa wietrzna (B01)	805)	Różyczka: ogółem (B06; P35.0)	(B16;B18.01)	': ogółem (B15; 18.2-B18.9;B19)	Świnka (B26)	Włośnica (B75)	Świerzb (B86)	Grypa: ogółem (J10; J11)	Bakteryjne zatrucia poka ogółem (A02.0; A05)	a grzybami (T62.0)	zatrucia: ogółem (T36-T60; T65)	Zakażenia szpitalne - objawowe i bezobjawowe: ogółem
	spa w	Odra (B05)	óżycz	typu B	"nie B": o B17;B18.2	winka	/łośni	wierzl	rypa:	aktery	Zatrucia	Inne zatru T63-T65)	akaże bezob
POLSKA	7258	5	696	179	162	9785	-	898	15591	න මී 661	6	293	128
1. St.warszawskie	247	-	114	14	22	258	-	1	-	60	3	5	1
2. Bialskopodlaskie	99	-	7	1	-	77	-	26	-	1	-	-	-
3. Białostockie	234	-	6	-	-	205	-	29	-	8	-	26	2
4. Bielskie	211	-	13	7	1	235	-	7	-	9	-	6	5
5. Bydgoskie	195	-	7	2	-	181	-	16	7	19	-	9	1
6. Chełmskie	27	-	1	-	-	68	-	15	-	1	-	-	-
7. Ciechanowskie	52	- 1	12	5	-	167	-	1	-	4	-	3	-
8. Częstochowskie	144	1	13	7	5	96	-	8	-	6	-	9	-
9. Elblaskie	119	-	1	9	-	28	-	27	-	14	-	2	-
10. Gdańskie 11. Gorzowskie	308 157	-	16	3 2	6 2	168 246	-	41 22	-	17 18	-	10 14	2
12. Jeleniogórskie	116	_	3 4	2		144	-	11	-	7	-	14	-
12. Jelellogorskie 13. Kaliskie	92	_	2	2	-	297	-	16	-	5	-	1	- 1
14. Katowickie	899	2	75	29	20	610	-	111	- 164	44		4	1
15. Kieleckie	400	_	20	10	5	361	_	37		14	2	41	18
16. Konińskie	22	_	20	10	5	66		17	3	12	_	1	
17. Koszalińskie	155	_	15	4	8	130	_	20	3	2	-	1	5
18. M.krakowskie	156	_	10	4	1	115	_	4	-	73	-	3	61
19. Krośnieńskie	58	_	10	1	2	109	_	2	2	9	-	5	-
20. Legnickie	98	1	10	1	10	170	_	10	246	18	_	_	_
21. Leszczyńskie	55	_	-	_	1	18	_	1	10454	5	_	1	_
22. Lubelskie	165	_	26	1	1	388	_	9	7	20	_	12	_
23. Łomżyńskie	34	_	18	2	_	75	_	7	_	7	_	-	_
24. M.łódzkie	99	_	14	12	13	189	_	73	_	17	1	33	2
25. Nowosądeckie	130	_	4	2	1	131	_	2	_	1	_	-	_
26. Olsztyńskie	153	-	28	1	2	502	_	30	_	8	_	1	_
27. Opolskie	242	-	13	1	4	212	_	11	_	14	_	3	1
28. Ostrołęckie	92	-	17	2	1	148	_	21	_	5	_	_	_
29. Pilskie	98	-	1	3	3	84	-	8	1	16	-	_	_
30. Piotrkowskie	130	-	9	2	1	413	-	13	108	1	-	8	-
31. Płockie	28	-	20	-	1	112	-	15	-	8	-	-	-
32. Poznańskie	329	-	29	6	6	326	-	37	1314	14	-	5	-
33. Przemyskie	24	-	1	2	-	112	-	2	19	21	-	10	-
34. Radomskie	207	-	45	5	-	286	-	11	-	4	-	4	-
35. Rzeszowskie	117	-	5	2	1	114	-	11	3	5	-	3	1
36. Siedleckie	89	-	11	1	1	293	-	11	-	7	-	2	-
37. Sieradzkie	64	-	3	2	7	11	-	-	-	4	-	-	-
38. Skierniewickie	66	-	28	1	1	205	-	1	-	4	-	-	-
39. Słupskie	148	-	35	3	1	393	-	13	-	20	-	5	5
40. Suwalskie	82	1	7	1	-	116	-	7	-	16	-	2	15
41. Szczecińskie	138	-	13	1	10	385	-	43	-	25	-	11	-
42. Tarnobrzeskie	142	-	16	6	-	464	-	28	105	10	-	5	5
43. Tarnowskie	79	-	1	2	-	156	-	1	1	4	-	6	-
44. Toruńskie	139	-	4	3	3	53	-	59	-	9	-	3	1
45. Wałbrzyskie	54	-	4	2	2	190	-	4	-	31	-	18	-
46. Włocławskie	53	-	3	3	1	23	-	18	- 2157	12	-	9	-
47. Wrocławskie	283	-	9	6	7	279	-	4	3157	17	-	4	-
48. Zamojskie	99	-	2	2	1	135	-	19	-	4	-	- 0	2
49. Zielonogórskie	130	-	10	1	6	241	-	18	-	11	-	8	2

Chorzy nowozarejestrowani w poradniach gruźlicy i chorób płuc podległych Ministerstwu Zdrowia i Opieki Społecznej¹ w III kwartale 1998 roku

(dane Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc)

Województwo (St stołeczne	Wszystkie postacie gruźlicy					
M miejskie)	ogółem	w tym BK+				
POLSKA	3269	1901				
1. St.Warszawskie	266	125				
2. Bialskopodlaskie	18	9				
3. Białostockie	31	13				
4. Bielskie	73	44				
5. Bydgoskie	69	38				
6. Chełmskie	18	17				
7. Ciechanowskie	48	25				
8. Częstochowskie	83	55				
9. Elblaskie	36	11				
10. Gdańskie	94	66				
11. Gorzowskie	38	16				
12. Jeleniogórskie	34	25				
13. Kaliskie	50	18				
14. Katowickie	411	214				
15. Kieleckie	127	63				
16. Konińskie	41	25				
17. Koszalińskie	38	18				
18. M.krakowskie	72	64				
19. Krośnieńskie	43	25				
20. Legnickie	35	26				
21. Leszczyńskie	14	12				
22. Lubelskie	79	46				
23. Łomżyńskie	18	8				
24. M.łódzkie	155	103				
25. Nowosądeckie	52	28				
26. Olsztyńskie	47	21				
27. Opolskie	82	65				
28. Ostrołęckie	28	13				
29. Pilskie	22	12				
30. Piotrkowskie	81	57				
31. Płockie	55	27				
32. Poznańskie	98	76				
33. Przemyskie	48	37				
34. Radomskie	94	64				
35. Rzeszowskie	43	22				
36. Siedleckie	114	55				
37. Sieradzkie	43	30				
38. Skierniewickie	29	18				
39. Słupskie	32	13				
40. Suwalskie	28	16				
41. Szczecińskie	73	48				
42. Tarnobrzeskie 43. Tarnowskie	51 50	26				
44. Toruńskie	50 49	26 32				
	49 79	32				
45. Wałbrzyskie 46. Włocławskie	79 29	19				
47. Wrocławskie	53	31				
	53 47	34				
48. Zamojskie	51	34				
49. Zielonogórskie	31	34				

^{/1} Bez PKP, MON i MSW.

Standaryzacja pojęć w genetycznej charakterystyce dzikich wirusów odry

W dniach 26-27 maja 1998 r. w centrali WHO w Genewie odbyło się posiedzenie, na którym przedyskutowano standaryzację pojęć przewidzianych do jednolitego stosowania w genetycznej charakterystyce dzikich wirusów odry. Sekwencjonowanie genomów wirusa odry jest uważane za poważny środek umożliwiający śledzenie sytuacji epidemiologicznej tej choroby, zwłaszcza w krajach, gdzie prowadzi się działania zmierzające do jej eliminacji.

Dotychczas wirus odry uważano za monotypowy. W miarę dostępności epidemiologicznych badań molekularnych okazało się jednak, że istnieją i krążą bardzo zróżnicowane linie tego wirusa. Większość badań nad charakterystyką genetyczną dzikich wirusów odry była prowadzona z sekwencjonowaniem genów kodujących białko hemaglutyniny (H) oraz i/lub nukleoproteiny (N). Z sześciu genów genomu wirusa geny H i N są najbardziej zróżnicowane. Proteinę N w genomie wirusa koduje 450 neukleotydów, a ich różnice w zależności od typu wirusa mogą sięgać 12%.

Dotychczasowe badania przeprowadzone w wielu laboratoriach z analizą sekwencji wielu szczepów wirusa odry pozwoliły zakwalifikować badane szczepy do różnych grup genetycznych. Baza danych powstała dzięki molekularnej epidemiologii umożliwia identyfikację źródeł i dróg szerzenia dzikiego wirusa odry oraz monitorowanie krążących szczepów. Na niektórych terenach metoda była już wykorzystywana aby udokumentować przerwanie transmisji zakażeń, a powinna również być stosowana do oceny efektywności różnych strategii zwalczania odry.

Uważa się, że w przyszłości wirusologiczny surveillance będzie kluczowym elementem w eliminacji odry. Tymczasem nie było dotychczas ogólnie przyjętego schematu określającego różne grupy genetyczne wirusa dla potrzeb centralnej bazy danych. W związku z tym, celem posiedzenia było ustalenie wytycznych do charakteryzacji głównych grup genetycznych wirusa odry oraz ustalenie jednolitego wzoru wyników badań.

Przyjęto, że oznaczenie szczepu musi posiadać informacje niezbędne do interpretacji molekularnej charakterystyki wirusa z uwzględnieniem jego pochodzenia, to jest izolacji na hodowli tkankowej lub RNA uzyskanego bezpośrednio z materiału klinicznego. W związku z tym ustalono następujące oznaczenia:

- MVi dla izolatów uzyskanych na hodowli tkankowej,
- MVs dla sekwencji wirusa uzyskanych z RNA materiału klinicznego.

Ponadto oznaczenie szczepu winno posiadać:

- pełną nazwę miasta, w którym uzyskano izolację,
- trzyliterowy kod kraju,
- datę pobrania materiału z określeniem kolejnego tygodnia (1-52) oraz roku,
- liczbę kolejną szczepu, jeżeli w danym tygodniu uzyskano więcej niż jedną izolację,
- określenie genotypu po zakończeniu sekwencjonowania przynajmniej 450 nukleotydów genu N,
- specjalne podkreślenie sekwencji w przypadkach odrowego zapalenia mózgu measles inclusion body encephalitis (MIBE) oraz podostrego panencephalitis sclerotica (SSPE).

Podobne zasady oznaczania szczepów mają zastosowanie w odniesieniu do izolatów wirusa grypy.

Pobór materiału do charakteryzacji molekularnej wirusa musi być sprzężony z badaniem serologicznym. Ponadto na-

leży uwzględniać zebranie informacji klinicznych z datą wystąpienia wysypki, postacią choroby, wiekiem pacjenta oraz informacją o szczepieniach przeciw odrze.

Sieć laboratoryjna do monitorowania wirusów odry ma być trzystopniowa i wzorowana na sieci obecnie monitorującej eliminację *poliomyelitis*. Przewiduje się powołanie laboratoriów krajowych, regionalnych i światowych. Laboratoria mogą wspierać serologiczną diagnostykę odry oraz izolację wirusów. Laboratoria krajowe mają wspomagać pobieranie próbek i w miarę możliwości zapewniać izolację wirusów na hodowlach tkankowych. Sekwencjonowanie szczepów i inne badania molekularne będą najprawdopodobniej wykonywane na poziomie ogólnoświatowym i w niektórych laboratoriach regionalnych. Centralna baza danych została ustanowiona w Centres for Disease Control w Atlancie; w najbliższym czasie spodziewane jest ustalenie następnego ośrodka

Dopóki nie znajdzie się lepsza alternatywna linia komórkowa izolację szczepów wirusa odry będzie się prowadzić na komórkach B95a. Jeżeli izolację uzyska się na innym podłożu wówczas rekomenduje się wykonanie kolejnych pasaży na tych samych komórkach.

Lista aktywnych szczepów referencyjnych do genetycznej analizy dzikich wirusów odry obejmuje następujące pozycje: Edmonston-wt.USA/54; Chicago.USA/89/1; Palau. BLN/93, Bangkok.THA/93/1; New Jersey.USA/94/1; "JM". USA/77, "WTF".DEU/92; Yaounde.CAE/83/14; Libreville. GAB/84/96; Montreal.CAN/89; Hunan.CHN/93/7; Johannesburg.SOA/88/1; Tokyo.JPN/84/E; Madrid.SPA/79.

na podstawie "Wkły Epid.Record" (1998,35,265-269) opracował Wojciech Żabicki

Nadzór nad zakażeniami enterokrwotocznymi szczepami Escherichia coli i nad zespołem krwotoczno-mocznicowym w Europie

W Europie podjęto prace nad usprawnieniem nadzoru nad zakażeniami enterokrwotocznymi szczepami *Escherichia coli* (EHEC) i nad zachorowaniami na zespół krwotoczno-mocznicowy (HUS). Instytut Roberta Kocha w Berlinie rozesłał w marcu 1997 r. kwestionariusz do instytutów zajmujących się zdrowiem publicznym w 15 krajach Unii Europejskiej, z prośbą o jego wypełnienie. Kwestionariusz zawierał prośbę o udzielenie informacji na temat istnienia nadzoru nad zakażeniami EHEC oraz nad występowaniem HUS, zalecanych metod diagnostycznych w odniesieniu do zakażeń EHEC, a także danych dotyczących opracowywanych ostatnio ognisk.

W celu ujednolicenia uzyskiwanych informacji, wprowadzono trzy kategorie źródeł ich pochodzenia: otrzymywane na podstawie ustawowej rejestracji chorób, zgłaszane w ramach systemu ostrzegawczego przez wybrane laboratoria, szpitale lub praktykujących lekarzy, oraz pochodzące z różnych innych źródeł, sporadycznie gromadzących dane. Pierwsze dwie kategorie były brane pod uwagę jako istniejące systemy nadzoru ze względu na fakt, że opierały się na regularnym gromadzeniu danych, umożliwiającym ich potencjalną analizę. Po otrzymaniu od wszystkich respondentów wypełnionych kwestionariuszy, poddano je analizie.

Przypadki zakażeń EHEC

Zakażenia EHEC ustawowo rejestruje się w Austrii,

Finlandii i Szwecji. Systemy ostrzegawcze istnieja w Belgii, Finlandii, Włoszech, Holandii i w Zjednoczonym Królestwie, z tym że Anglia, Walia i Szkocja dysponują szeroko rozwiniętymi schematami zgłaszania z laboratoriów zakażeń werocytotoksycznymi *E.coli* (VTEC) O157. Z doraźnych źródeł informacji korzysta dziewięć krajów. Niektóre kraje mają więcej niż jedno źródło gromadzenia informacji o zakażeniach EHEC. Dwa kraje nie rejestrują danych.

Definicje przypadku dla nadzoru nad zakażeniami EHEC

W Finlandii za definicję przypadku przyjęto "izolację EHEC" bez ściślejszego sprecyzowania. Szwecja i Zjednoczone Królestwo stosuje definicję "laboratoryjnie potwierdzone VTEC O157". W Holandii za definicję przypadku przyjmuje się izolację *E.coli* O157, wykazanie produkcji werotoksyny oraz obecność genu wspólnego dla wszystkich *E.coli* O157 (eaeA). Belgia nie posiada oficjalnej definicji przypadku, ale rejestracji podlegają zachorowania, w których izoluje się *E.coli* produkującą werotoksynę.

Przypadki HUS

Do chwili obecnej HUS nie jest w Europie ustawowo rejestrowany. Austria, Francja i Szwajcaria posiadają utworzony w 1997 roku system ostrzegawczo-nadzorczy dla HUS. We Włoszech system ostrzegawczo-nadzorczy zapoczątkowano w 1988 roku. Sześć krajów otrzymuje informacje o HUS ze źródeł doraźnych. Trzy kraje nie gromadzą danych na ten temat.

Definicje przypadku dla nadzoru nad HUS

Pięć spośród krajów posiadających system ostrzegawczo-nadzorczy nad HUS stosuje definicje przypadku oparte na triadzie: uszkodzenie nerek, anemia i obniżony poziom płytek krwi. Trzy kraje ustanowiły limit wieku (<15 lat we Francji, <16 lat w Irlandii i w Zjednoczonym Królestwie). Ujednolicono zmienną, jaką jest anemia (hemoglobina <10g/l plus produkty rozpadu erytrocytów). Kryteria dotyczące innych parametrów wykazują różnice.

Wskazania dla rutynowej diagnostyki bakteriologicznej

Trzy kraje dysponują wskazaniami dla rutynowej diagnostyki zakażeń EHEC, a dwa kraje (Niemcy i Włochy) przygotowują takie wskazania. Finlandia poleca hodowlę na podłożu SMAC (Sorbitol-MacConkey-Agar), a w Zjednoczonym Królestwie rekomenduje się SMAC z cefiksymem i teluritem (CT-SMAC). Obydwa podłoża wykrywają sorbitoloujemne O157:H7 i nie wykrywają innych serotypów *E.coli*. W Danii zaleca się stosowanie sondy DNA na podejrzanych koloniach wyhodowanych z materiału pochodzącego z jelit.

Liczba zgłoszonych zakażeń EHEC w Europie w 1996 r.

Wszystkie uczestniczące w opracowaniu kraje zgłosiły w 1996 roku zakażenia EHEC (od 4 do 624 zachorowań). Zapadalność wynosiła od 0,1 przypadków na milion mieszkańców w Hiszpanii do 20,3/1.000.000 w Zjednoczonym Królestwie. Zakażenia EHEC spowodowane przez serotypy nie-O157 zarejestrowano w Niemczech (62 przypadki), w Belgii (31), we Włoszech (5) i w Danii (3). We wszystkich pozostałych krajach rejestrowano tylko serotyp O157.

Tendencje w występowaniu zakażeń EHEC w Europie

W Belgii system ostrzegawczo-nadzorczy wprowadzono w 1994 roku. Zarejestrowano wówczas 29 zakażeń. W 1995

roku zarejestrowano 38 przypadków, a w 1996 r. - 52. Wzrost w 1996 roku związany był z badaniem kału od chorych na HUS przez laboratoria referencyjne w ramach wieloośrodkowych opracowań krajowych. Źródła danych w Niemczech zmieniały się z roku na rok. Liczba zakażeń EHEC wykazuje tam wyraźny wzrost: 32 w 1993 roku, 195 w 1994/95 i 314 przypadków w 1996 roku. W Szwecji w latach od 1992 do 1994 zgłoszono pięć zakażeń EHEC. Liczba ta wzrosła do 114 w 1995 roku po wystąpieniu dużego ogniska. W 1996 roku rozpoczęto rejestrację zakażeń EHEC i zanotowano wówczas 118 przypadków. W Zjednoczonym Królestwie każdego roku od 1992 do 1994 r. rejestrowano około 600 zakażeń. Liczba ta wzrastała od 685 w 1994 roku do 1.138 w 1995 r. i do 1.180 zakażeń w 1996 roku (z uwzględnieniem ogniska w Centralnej Szkocji).

Celem podjętych badań było opisanie nadzoru nad zakażeniami EHEC i HUS w Europie, ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody zbierania danych, z uwzględnieniem tych, które służą zapobieganiu zachorowaniom.

na podst.: A. Ammon i inni "Surveillance of enterohaemorrhagic E.col (EHEC) infections and haemolytic uraemic syndrome (HUS) in Europe" (Eurosurveillance 1997;2:)

oprac. A.Przybylska

Ognisko spowodowane przez Salmonella typhimurium typu fagowego 104 w Anglii, związane z nieprawidłową pasteryzacją mleka

W północno-zachodniej Anglii w 1998 roku w ognisku spowodowanym przez wielooporny typ fagowy DT 104 Salmonella typhimurium zachorowały 84 osoby. Hospitalizowano 4 osoby. Wiek chorych wahał się od 10 miesięcy do 98 lat, a 47 przypadków stanowiły dzieci i młodzież w wieku do 16 lat. Wszyscy zachorowali między 23 sierpnia a 6 września 1998 roku. Dochodzenie wykazało, że przyczyną zachorowań było spożycie mleka z małej, lokalnej fermy mlecznej, w której pasteryzuje się mleko pochodzące z

dwóch ferm. W marcu i wrześniu 1998 r. miejscowy ośrodek weterynarii wykrył *S.typhimurium* w stadzie krów mlecznych w jednej z ferm dostarczających mleko. Śmietanę z fermy mlecznej rozprowadzano na szerszą skalę niż mleko i sprzedawano 46 jednostkom rynku zbytu. Zaopatrzenie w mleko i śmietanę z fermy wstrzymano 8 września 1998 roku. Izolaty *S.typhimurium* DT 104 otrzymane od chorych badano w laboratorium patogenów jelitowych Public Health Laboratory Service. Wykazywały one oporność na cyprofloksacynę, ampicylinę, chloramfenikol, streptomycynę, sulfonamid i tetracyklinę.

W latach 1992-1996 ogniska związane z mlekiem i produktami mlecznymi stanowiły mniej niż 1% (20/2.778) wszystkich ognisk chorób szerzących się drogą pokarmową w Anglii i Walii. Osiem z dwudziestu ognisk wywołały odzwierzęce pałeczki *Salmonella*. Cztery ogniska były spowodowane przez *S.typhimurium* DT 104. Trzy z nich były związane ze spożyciem mleka niepasteryzowanego, a jedno - z nieprawidłową pasteryzacją.

na podst.: S. Ashraf i inni "Defective pasteurisation linked to outbreak of Salmonella typhimurium definitive phage type 104 in England": Eurosurveillace Weekly 1998; 2: 980917) oprac. A.Przybylska

Izolacja wirusa grypy w Polsce

W drugiej połowie listopada 1998 (23.11.98) w Krajowym Ośrodku ds. Grypy WHO wyizolowano od 56-letniej pacjentki (pracownika PZH), wykazującej typowe objawy kliniczne grypy, szczep wirusa grypy, który został zidentyfikowany jako należący do podtypu A(H3N2).

Izolat ten uzyskano w trzecim pasażu na 11-dniowych zarodkach kurzych i celem dokładniejszej analizy pokrewieństwa antygenowego przesłano do Centrum Referencyjnego ds. Grypy w Londynie.

Prof.dr hab. Lidia B. Brydak Prac.Wirusów Zakażeń Oddechowych, Z-d Wirusologii PZH

